

DE LIEVE BEMOEDIAL

Kerstspel voor dames in drie taferelen

door

MILA KOOPMAN

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **DE LIEVE BEMOEIAL** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **MILA KOOPMAN** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (YouTube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **6** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,

Telefoon (03)3.66.44.00,

E-mail: bestellen@toneelfonds.be en Website: www.toneelfonds.be.

Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

PERSONEN:

MIEN VALK - weduwe, 45 jaar

ELS - haar oudste dochter, 22 jaar

ASTRID - haar middelste dochter, 20 jaar

GERDIEN - haar jongste dochter, 18 jaar

OMA VALK - 65 jaar

MAARTJE KRAAK - vriendin, weduwe, 45 jaar

(Alle leeftijden zijn ongeveer)

DECOR:

Een huiskamer, ingericht naar eigen smaak en mogelijkheden.

EERSTE TAFEREEL

(als het doek opengaat zitten Mien en Maartje samen aan de koffie. Ergens tegen de achterwand staat een kerstboom, die nog opgetuigd moet worden. Kerstspullen voor de boom liggen op tafel)

MAARTJE: *(trekt een vies gezicht terwijl ze van haar koffie drinkt)*
Hé, ik ben niet aan 't lijnen.

MIEN: *(afwezig)* Hoezo...

MAARTJE: Er zit geen suiker in m'n koffie.

MIEN: Nou je 't zegt, ik miste ook al wat. *(staat op en loopt naar het dressoir, komt terug met de suikerpot)*

MAARTJE: Je bent toch niet verliefd?

MIEN: Ik! *(schiet in de lach)* Hoe kom je daar nou bij!

MAARTJE: Je bent zo verstrooid, net alsof je met je hoofd in dé wolken loopt.

MIEN: Daar ben ik nu juist vanaf gevallen. Ik ben nog versuft van de klap, denk ik.

MAARTJE: Heb je problemen? Kan ik je helpen? Toch geen liefdesverdriet?

MIEN: *(kribbig)* Geen liefdesverdriet. Ik ben niet verliefd en zal 't nooit meer worden ook.

MAARTJE: Wat jammer nou, ik had zo gehoopt...

MIEN: Je denkt toch niet dat ik me weer in de armen van zo'n kenau van een schoonmoeder stort.

MAARTJE: Je trouwt toch niet met de moeder... Er zijn trouwens zat mannen van jouw leeftijd die helemaal geen moeder meer hebben. Zeg, hoe kom je zo op je schoonmoeder? Je hebt haar toch nooit meer gezien sinds Wim overleden is?

MIEN: *(somber)* Ik zie haar over drie dagen.

MAARTJE: Dat meen je niet! Ga je naar haar toe?

MIEN: *(schamper)* Ik kijk wel uit! *(staat op en rommelt wat tussen de post op tafel)* Wil je het horen?

MAARTJE: Heb je een brief gekregen?

MIEN: Per expres nog wel en vervelend genoeg op 't goede adres terecht gekomen. (*vinnig*) Met postcode!

MAARTJE: (*sussend*) Ze zal wel de beste manier gekozen hebben. Stel je voor dat ze je opgebeld had? Had je toch mooi met je hoofd voor 't blok gestaan.

MIEN: (*vindt de brief*) Hier is-ie. (*loopt terug naar haar stoel*) Je denkt toch niet dat ik dan een buil opgelopen had. Ik zou het gewoon afzeggen.

MAARTJE: Nu heb je rustig de tijd dat nog eens te overwegen.

MIEN: (*vouwt de brief open, zegt dreigend*) Als je zo begint, dan lees ik hem niet voor.

MAARTJE: Toch zou ik... (*haalt haar schouders op*) Ach, je moet 't ook zelf weten. Lees maar voor, ik ben één en al oor.

MIEN: (*leest*) Lieve Hermina... (*stopt, cynisch*) Verbeeld je: "Lieve", ze heeft me altijd een akelig mens gevonden en dan dat "Hermina", alsof Mien niet genoeg is.

MAARTJE: Lees hem nu eerst maar eens voor dan kun je straks alles vertalen.

MIEN: (*leest weer*) Het is al weer zoveel jaren geleden dat wij elkaar voor 't laatst gesproken hebben. Soms stond ik met de telefoon in m'n hand... (*kijkt op*) Zeker het nummer vergeten... (*leest verder*) een andere keer pakte ik pen en papier... (*kijkt op*) En ontdekte dat de inkt op was, (*leest verder*) maar ik kon geen woorden vinden die een verzoening tot stand zouden brengen. Toch vind ik dat het tijd wordt dat we de strijdbijl eindelijk begraven. Wim zou ook niet gewild hebben dat we zo uit elkaar groeiden. (*kijkt weer op*) Wim zou 't niet begrepen hebben als we elkaar niet naar de keel vlogen, maar dat is ze zeker vergeten. Last van geheugenverlies, denk ik. (*leest weer verder*) Els, Astrid en Gerdien moeten nu bijna volwassen zijn. Oh kind, het zou zo heerlijk zijn als we deze kerst met z'n allen bij elkaar konden zijn. Kerstmis is toch het feest van de Vrede, van het Licht. Wat zou het heerlijk zijn als wij met z'n vijven zo'n heerlijk vredig, ouderwets kerstfeest zouden vieren. (*kijkt op, woedend*) Zie je nu zelf hoe belachelijk dat is. We hebben nog nooit een vredig kerstfeest met oma Valk gevierd en ik heb al moeite genoeg hier in huis de vrede te bewaren, zonder oma. Wat stelt ze zich daarvan voor? Drie engeltjes van kleindochters en ik als kloek. 't Idee alleen al!

MAARTJE: Je draaft wel door hoor. Ze bedoelt 't toch goed! Vrede begint in jezelf, binnen je gezin, je familie! Het is een prima idee juist met Kerstmis vriendschap te sluiten.

MIEN: Wel ja, steun haar maar in die waanideeën. 't Hele jaar door hebben we ruzie en op Kerstmis houden we een vredige samenkomst onder de kerstboom met hete chocola en liederen bij de piano, echt gezellig. Alles vergeven en vergeten... voor twee dagen.

MAARTJE: Ze schrijft toch niet dat ze daarna weer ruzie met je maakt? Ze wil het bijleggen, weer goedmaken!

MIEN: 't Is nooit goed geweest.

MAARTJE: Als ik jou zo hoor, wil je gewoon geen vriendschap met haar.

MIEN: *(vliegt op)* Mijn schuld... mijn schuld zeker... En zij dan? *(verdraait haar stem zoals haar schoonmoeder)* "Heb je Astrids billetjes wel gepoederd. Vind je niet dat Els eens naar de dokter moet, ze wordt zo mager. Geef je haar wel genoeg te eten? Wim ziet er ook niet zo best uit de laatste tijd. Krijgt hij z'n eitje en glaasje sinaasappelsap nog wel iedere ochtend? Hij is niet zo sterk, zie je en dan moet je extra oppassen. Dat je nu alweer een kind verwacht. 't Is toch veel te druk voor Wim, drie kinderen en hij is toch al niet zo sterk." *(valt happend naar adem neer)* Dat was mijn lieve schoonmoeder.

MAARTJE: *(zacht)* Wim was toch ook niet zo sterk.

MIEN: *(even stil, dan star voor zich uit)* Da's waar. Als ik geweten had... *(snikkend)* maar ik wist 't niet.

MAARTJE: Kom Mien, laat 't hoofd nu niet hangen. Bekijk het eens van háár kant. Als je maar één kind hebt dat altijd ziekelijk is geweest en dat kind gaat trouwen, zou jij je dan geen zorgen maken? Denk er nog eens over na! Ze staat helemaal alleen, al tien jaar lang! Jij hebt je kinderen nog! *(staat op en loopt naar de deur)*

MIEN: *(verbitterd)* Mijn kinderen! Als ze die ziet krijgt ze het helemaal op haar zenuwen. Els, werkeloos, met dat puisterige joch hokkend op een zolderkamertje. Gardien met glans blijven zitten en Astrid, haar lieveling en naamgenoot, zwervend langs de straten met een spandoek. Hoe vaak heb ik haar al niet bij het politiebureau opgevist? *(bouwt Astrid na)* "Ik kon er echt niets aan doen, mam. Ik ben nu eenmaal altijd haantje de voorste

geweest."

MAARTJE: Ze bedoelt het toch goed.

MIEN: Dat zal wel, maar ze had best een minder vermoeiende hobby uit kunnen zoeken. Kernenergie, kernbewapening! Dat woord kern werkt op haar als een rode lap op een stier.

MAARTJE: Kom, kom, oma Valk zal geen kernexplosies veroorzaken tijdens de kerst en je kunt de meisjes op je gemak voorbereiden.

MIEN: Dus jij vindt dat ik haar moet laten komen?

MAARTJE: Een daad van naastenliefde, zo in je schoot geworpen, kun je toch niet ongebruikt laten liggen? *(doet de deur open)* Doeg! *(verdwijnt. Mien blijft een tijdje roerloos naar de gesloten deur staren, zucht, staat op en begint de boom te versieren)*

ASTRID: *(achter het decor, onzichtbaar)* Mam... mam... mamma!

MIEN: *(roept)* Ja...! *(loopt naar de deur, deur op een kier)* Is er wat, Astrid?

ASTRID: *(nog achter het decor, onzichtbaar)* Help me even.

MIEN: *(argwanend)* Wat is dat?

ASTRID: Een bord voor onze demonstratie.

MIEN: Laat dat bord daar maar staan en kom binnen. *(verdwijnt door de deur en trekt even later een tegenstribbelende Astrid mee het toneel op)* Zo... *(laat haar los)* Nu moet jij eens goed naar je moeder luisteren. Er komen géén spandoeken, géén borden, géén pamfletten meer in mijn huis, begrepen!

ASTRID: *(stomverbaasd, ploft in een stoel neer)* Asjemenou, heb je bezoek gehad uit Den Haag? Gisteren nog stond je...

MIEN: Gisteren is vandaag niet en wat ik gisteren deed, hoef jij me niet te vertellen.

ASTRID: Je hebt zelf gezegd, dat je het ook niet eens bent met die hele kernbewapening. Je had zelfs zin om mee te gaan.

MIEN: Dat was gisteren. Vandaag ben ik vóór de bewapening.

ASTRID: *(stuift op)* Doe niet zo belachelijk. Je praat als een kip zonder kop. Hoe kun je nu de ene dag vóór en de andere tegen zijn? Je lijkt wel in de puberteit.

MIEN: *(gaat verder met het versieren van de kerstboom)* Je hoort het, hè. Dit is mijn huis en als ik die troep niet meer in huis wil hebben,

dan is dat mijn zaak ! (*'t blijft even stil*) Oh ja, voor ik het vergeet: oma komt de dag voor Kerstmis.

ASTRID: Oma? Wat voor oma?

MIEN: Jullie oma.

ASTRID: (*laat zich peinzend in de stoel terug vallen, veert weer op*) Toch niet oma Valk? Dat is nog erger dan de binnenlandse veiligheidsdienst. Daarom moet al mijn materiaal natuurlijk het huis uit.

MIEN: Dat heeft er niets mee te maken. Ik ben 't beu. Morgen demonstreren en overmorgen in de cel. En wie mag je daar weer uit vissen? Ik... Ik trek m'n mooiste kleren aan, strooi engelachtige glimlachjes rond en mompel iets over de jeugd van tegenwoordig. Die laatste keer hè, weet je wel dat ik toen vastzat in de draaideur van het bureau? En dan die keer toen een rechercheur me vertelde dat ik nodig weer moest trouwen, dat je de leiding nodig had van een man.

ASTRID: En vergeet vooral niet die keer dat ze je voor een arrestant aanzagen. Ach moeder, ik weet het allemaal,. maar 't is toch voor het goede doel? Oorlog is afschuwelijk.

MIEN: Wie kan mij op een briefje geven dat we juist als er géén kernwapens zijn, niet weer oorlog krijgen? Zit daar niet zo lui en help me liever eens een handje.

ASTRID: Ik denk er niet over. Jij hebt je kerstboom en ik mijn demonstratie. Waarom komt dat belachelijke mens?

MIEN: Zo praat je niet over je grootmoeder. Je bent haar naamgenoot.

ASTRID: Dat is dan ook precies de enige band die ik met haar heb. Hoeveel mensen heten er Astrid? Honderd? Duizend? Ik hoop niet dat ze allemaal hier komen met de kerst.

MIEN: Het is de moeder van je vader.

ASTRID: Ze is nooit een oma voor ons geweest.

MIEN: Van nu af aan is het jullie oma, of je dat nu leuk vindt of niet.

ASTRID: Ik dacht dat je haar niet kon uitstaan, of was dat ook gisteren?

MIEN: (*loopt op Astrid toe*) Ze is niet zo jong meer, kind. En ze is al zo lang alleen. Ze heeft behoefte aan gezelschap.

ASTRID: Laat haar naar de burens gaan.

MIEN: *(kwaad)* Zo is 't genoeg! *(beheerst zich, gaat bij Astrid zitten. Nu op de vriendelijke toer)* Hè toe, 't is maar voor een paar dagen. We kunnen toch wel een paar dagen als een gewoon gezin leven? Doe het dan voor mij.

ASTRID: *(ook vriendelijk)* Lieve moeder, ik wil alles voor je doen, maar helaas moet ik de dag voor Kerstmis in Nijmegen demonstreren.

MIEN: Hoe laat?

ASTRID: 's Morgens.

MIEN: Oma schreef dat ze pas om drie uur zou komen, dan ben je toch wel weer terug?

ASTRID: *(zucht, staat op en rekt zich uit)* Als er zich geen complicaties voordoen.

MIEN: Kun je nu niet voor één keer achteraan gaan lopen.

ASTRID: Ben je mal! Ik open de stoet met een groot doek: "Ban de bom" staat er op. Schitterende letters als vlammen: geel, rood, oranje...

MIEN: Kun je niet ruilen?

ASTRID: Ruilen? Ik denk er niet over. 't Is m'n eigen ontwerp.

MIEN: *(mistroostig)* Arme oma.

ASTRID: Ach kom, mamma, doe niet zo melodramatisch. Ik zit nog niet in een cel en als je heel lief bent... zo'n heerlijke ovenschotel klaarmaakt, zal ik er eens over denken.

MIEN: *(blij)* Dan ga je niet?

ASTRID: Natuurlijk wel. Over dat ruilen bedoel ik. *(vliegt het toneel af)*

MIEN: Chantage, je reinste chantage! *(staat op en gaat verder met de boom. De telefoon rinkelt. Mien loopt er naar toe en neemt op)* Mien Valk... Oh, ben jij daar? Jou moest ik nu juist hebben. Wat zeg je...? Naar Everts huis? Dat kan helemaal niet. Nee, de kerstdagen moet je thuis komen, we krijgen bezoek. Oma Valk! Of je nu ruzie met Evert of met oma hebt, dat maakt niets uit.

ASTRID: *(met haar hoofd om de deur)* Was er telefoon voor mij?

MIEN: *(in de telefoon)* Wacht even! *(tegen Astrid die het toneel opkomt)* Nee, dat is je zuster. Ze wil de kerstdagen naar Everts ouders.

ASTRID: Belachelijk... Geef mij haar even. (*rukt de hoorn uit haar moeders handen*) Els... met Astrid. Laat Evert maar alleen gaan, we hebben je hulp thuis hard nodig. Oma komt... Ruzie? Ben je mal, waarom? Moeder en oma? Hoe kom je op 't idee. (*poeslief*) Hoe is 't met Evert en jou?... Wat... Heb je vannacht niet thuis geslapen?... Oh, is het nu weer goed. Dat was dan van korte duur, hè?... Als je Evert vertelt dat je met de kerst bij ons bent, krijg je wel weer ruzie. Ik? Ben je mal, meid, ik moet demonstreren... Zou er een kerstboom in zo'n cel staan?

MIEN: Vraag of ze een uurtje hier komt. (*loopt weer naar de kerstboom en gaat verder met versieren*)

ASTRID: Moeder vraagt of je een uurtje thuis komt... Oh ja, nou dan hang ik op. Tot straks. (*legt de hoorn neer*) Ze komt.

MIEN: Had ze ruzie met Evert?

ASTRID: Heeft ze ooit géén ruzie met Evert?

MIEN: Hè, doe toch niet zo cynisch. Die twee hebben het erg moeilijk. Je zal maar met z'n tweeën op zo'n klein zolderkamertje huizen.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

TONEEL
UITGEVERIJ **INK**

“Samenspelen” is ons motto